

Svar på spørsmål om relevant utdanning for stilling som pedagogisk leder i barnehage

Kunnskapsdepartementet har svart på spørsmål fra Universitet i Sørøst-Norge (USN) om hvilke utdanninger som kvalifiserer til stilling som pedagogisk leder i barnehagen.

TOLKNINGSUTTALELSE | 10.02.2022

Gjelder

- [Barnehageloven - § 25 Pedagogisk bemanning](#)

Vi viser til henvendelse fra Utdanningsdirektoratet 23.11.2021 om bistand til å besvare spørsmål fra USN om hvilke utdanninger som, sammen med tilleggsutdanningen i barnehagepedagogikk (60stp), vil kvalifisere for fast tilsetting som pedagogisk leder i barnehage.

Ifølge barnehageloven § 25 må pedagogiske ledere ha utdanning som barnehagelærer eller "annen treårig pedagogisk utdanning på høgskolenivå med videreutdanning i barnehagepedagogikk." USN viser til Utdanningsdirektoratets [tolkningsuttalelse](#), hvor det fremgår hvilke pedagogiske utdanninger som kvalifiserer til stilling som pedagogisk leder. Tolkningsuttalelsen er basert på departementets avklaringer, og disse ligger også på Utdanningsdirektoratets [nettsider](#).

Departementets avklaring og Udirs tolkningsuttalelser avklarer ikke alle spørsmål knyttet til overgangen til grunnskolelærerutdanninger i 2010 og innføringen av femårig lærerutdanning i praktiske og estetiske fag i 2021. Vi oppfatter at dette er bakgrunnen for USNs spørsmål, og ser at det er behov for en oppdatering og presisering av hvordan regelverket skal tolkes.

Departementet legger til grunn at kravet om "annen treårig pedagogisk utdanning på høghskolenivå" fremdeles gjelder. Dette vil også omfatte både fireårige og femårige lærerutdanninger, under forutsetning av at de gir undervisningskompetanse fra 1. trinn.

Utdanninger som er relevante for stilling som pædagogisk leder

Grunnskolelærerutdanning med spesialisering i 5.-10. trinn og praktisk-pedagogisk utdanning, kan ikke gi ansettelse fra 1. trinn. USN spør om det innebærer at disse utdanningene ikke er relevante for stilling som pedagogisk leder.

Departementet vurderer at nevnte utdanninger ikke er relevante for stilling som pedagogisk leder. Det samme gjelder lektorutdanning for trinn 8–13 og yrkesfaglærerutdanning, som heller ikke kan gi ansettelse fra 1. trinn. Disse utdanningene omfatter ikke begynneropplæring på samme måte som utdanningene som kvalifiserer for arbeid med de yngste elevene, og fagdidaktikken er innrettet mot arbeid med elever på høyere klassetrinn. Alle lærerutdanninger skal vektlegge overganger mellom utdanningsnivåene. Studenter i lærerutdanningene som kvalifiserer for undervisning fra 1. trinn, skal også ha kunnskap om overgangen fra barnehage til barnetrinn. Studenter i GLU 1–7 skal ha praksis i barnehage. Det betyr at kandidater fra disse utdanningene har bedre forutsetninger for å videreutdanne seg for å arbeide som pedagogisk leder i barnehage. Ved ansettelse av søker med treårig faglærerutdanning i praktiske og/eller estetiske fag, stiller forskrift til opplæringsloven krav om at vedkommende har minst 30 studiepoeng som er relevant for faget/fagområdet tilsettingen gjelder. Til denne utdanningen, som kan kvalifisere for hele grunnopplæringen, har fagvalg og faglig innretning betydning for hvilke forutsetninger de har for en stilling som pedagogisk leder i barnehage. Dette må vurderes i hvert enkelt tilfelle. Det samme vil gjelde for lærere i praktiske og estetiske fag, men denne er til nå ikke tatt inn i forskrift til opplæringslova.

Det betyr at følgende utdanninger med tilleggsutdanning i barnehagepedagogikk er relevante for stilling som pedagogisk leder:

- Allmennlærer
- Grunnskolelærer for trinn 1-7
- Faglærer: treårig og fireårig faglærerutdanning i praktiske og estetiske fag (gir kompetanse for tilsetting fra trinn 1 - 13)
- Lærerutdanning i praktiske og estetiske fag for trinn 1-13 (foreløpig ikke inne i forskrift til opplæringslova)
- Utdanning som spesialpedagog
- Utdanning som barnevernspedagog
- Kateketutdanning
- Steinerhøyskolens bachelorutdanning i førskolepedagogikk, Barnehagelærerutdanning; bachelorgrad i steinerpedagogikk

- Steinerhøgskolens lærerutdanning; bachelorgrad i steinerpedagogikk og 5-årig integrert master – grunnskolelærer for trinn 1-7 med steinerpedagogikk

Definisjon av spesialpedagog

USN stiller også spørsmål om hvordan man i denne sammenhengen definerer en spesialpedagog. De spør om det kun menes fullført bachelorgrad i spesialpedagogikk (ev. master i spesialpedagogikk) eller tilsvarende, eller om også bachelor i pedagogikk med fordypning i spesialpedagogikk er relevant. Videre spør de om det er krav til antall studiepoeng i spesialpedagogikk for at dette skal være en kvalifiserende utdanning.

Spesialpedagogutdanning kan ha ulik lengde. Det samme gjelder for kateketutdanning. Barnehagelovens krav om at utdanningen skal være treårig, tilsier at som spesialpedagogutdanning regner man i denne sammenheng med minst 180 studiepoeng i (spesial)pedagogikk, normalt en bachelorgrad. Kateketutdanning må, tilsvarende, være på 180 studiepoeng eller mer.

Mange universiteter og høyskoler fastsetter også supplerende opptakskrav, noe de har full anledning til, jf. opptaksforskriften § 1-1 fjerde ledd. Hvor mye, og hvilken art, veiledet praksis i grunnutdanningen som skal kreves for opptak, er det opp til den institusjonen som tilbyr utdanningen å fastsette. De fleste utdanningene på listen har praksisomfang og -type (skole, barnehage osv.) fastsatt i rammeplan. Det finnes ingen rammeplan for spesialpedagog, og heller ikke for kateket. For opptak av personer med disse utdanningene/yrkene er spesifisering av praksisomfang og -type derfor aktuelt.

OsloMet krever for eksempel at "...Veiledet praksisopplæring knyttet til arbeid med barn må inngå som en integrert del av utdanningen." Dronning Mauds Minne høgskolen skriver om søkere med spesialpedagogutdanning at de "må dokumentere minimum 70 dager veiledet praksis som del av utdanningen."

Praksismengden i bachelorutdanningene i spesialpedagogikk ved universiteter og høyskoler ser ut til å variere mellom 10 dager og 6 uker (30 dager). Noen institusjoner ser ikke ut til å ha lagt inn praksis i det hele tatt. Vi har ikke noen offisiell statistikk over dette, og kan ikke med sikkerhet si at praksis er veiledet alle steder. Veiledet praksis inngår i alle lærerutdanninger.

Kunnskapsdep. referanse: 21/6183-2